

De verliefde soldaat

Nicholas Rinaldi

De verliefde soldaat

Een prachtig verhaal over een gepassioneerde liefde
te midden van een krankzinnige oorlog

Eerder verschenen onder de titel: *De jukebox-koningin van Malta*

Eerste druk 2003

Vijfde druk 2019

ISBN 978-90-225-8635-8

ISBN 978-94-023-0609-5 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Jukebox Queen of Malta*

Vertaling: Paul Syrier

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © Jacinta Bernard/Arcangel Images

Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 1999 by Nicholas M. Rinaldi

© 2003 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dankbetuigingen

Met bijzondere dank aan Nat Sobel en Judith Weber voor hun inzicht en verfrissende gezond verstand en aan Marysue Rucci en Bill Scott-Kerr voor hun geduld, intelligentie en goede adviezen. Mijn grote waardering voor Tom Cuddihy, Len Engel, Dennis Hodgson, Nick Montemarano en Leo O'Connor voor hun eindeloze leeswerk en aanmoediging en voor Orin Grossman en Robert Wall van Fairfield University voor hun bedachtzaamheid en oprechte steun. Ook voor David Rosenthal vanwege zijn duurzame gefascineerdheid door jukeboxen. En vooral voor Jackie, die de johannesbroodbomen, de hitte en de cactussen voor lief nam en die tijdens die lange reis de auto op de weg hield.

Voor David, Fabiana, Sherine en Carolyn

Malta is vooral een land waar de geschiedenis voortdurend opnieuw moet worden uitgevonden... Elke generatie onderneemt haar eigen spasmodische aanval op de onderaardse mysteriën, en elke generatie komt met haar eigen verhaal weer aan de oppervlakte. Met elke ontdekking nemen deze mysteriën echter een andere gedaante aan, waardoor het verhaal weer opnieuw moet worden verteld.

NIGEL DENNIS, *An Essay on Malta*

'Malta van goud, Malta van zilver, Malta van edelmetaal,

we zullen je nooit innemen!

Nee, zelfs niet als je zo zacht was als een kalebas, zelfs niet als je alleen maar werd beschermd door de schil van een ui!

En vanaf haar versterkingen antwoordde een stem:

'Ik ben degene die de galeien van de Turk en alle krijgers van Constantinopel en Galata heeft uitgeroeid!'

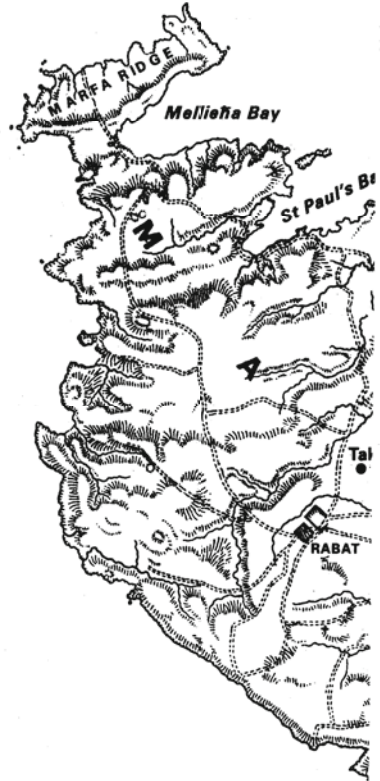
ANONIEM, zestiende eeuw

Onder steeds terugkerend vuur uit de hemel lag Malta alleen... midden in de zee, een piepkleine heldere vlam in het duister, een baken van hoop voor de lichtere dagen die zijn gekomen.

FRANKLIN D. ROOSEVELT

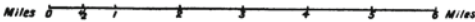

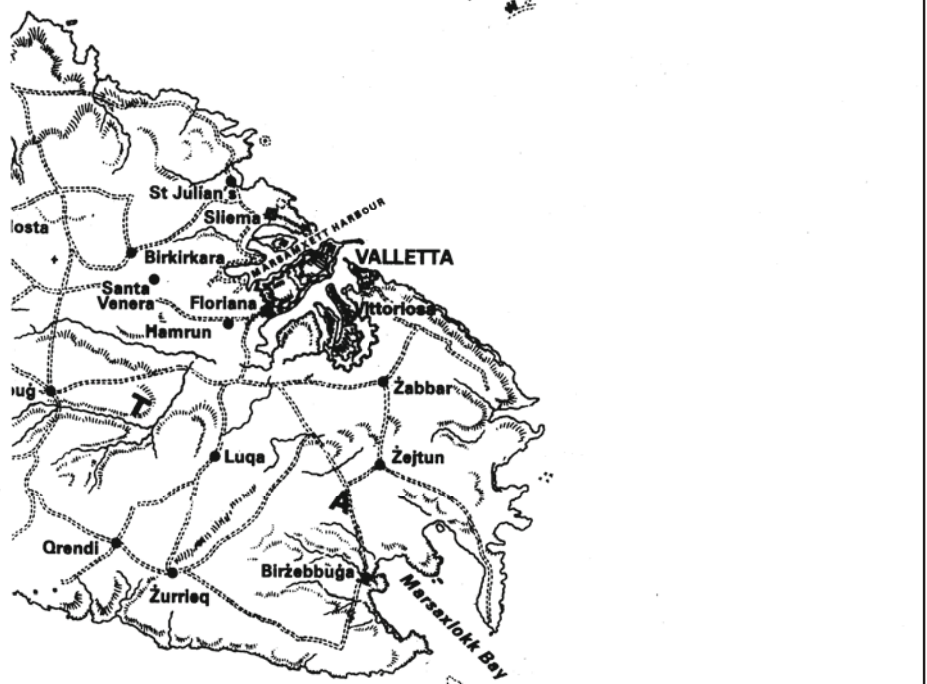
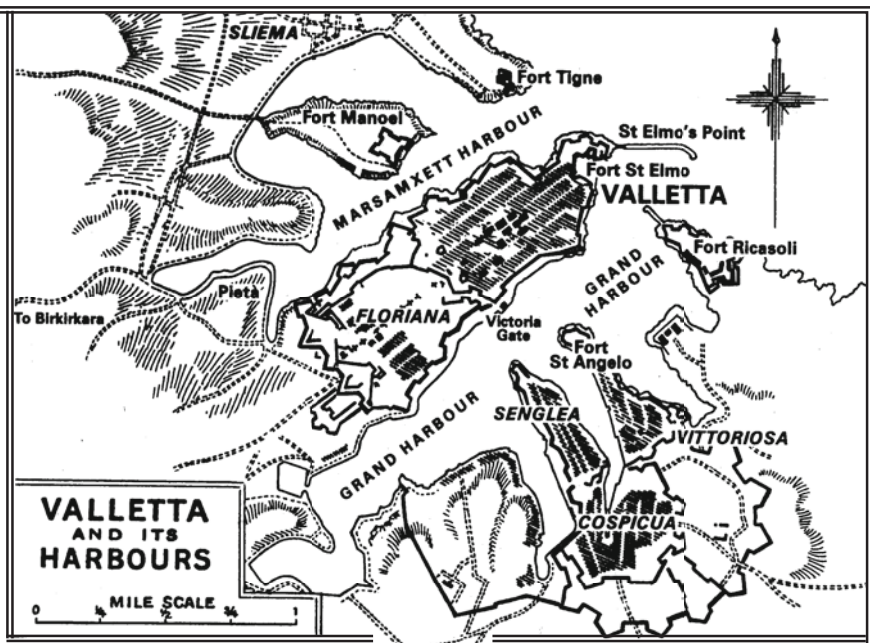
←-----To Gibraltar-----

MAP OF MALTA & GOZO

SCALE OF ENGLISH MILES

Deel I

Rocco en Melita

april 1942, Blitzkrieg

*Ik ben daarvoor of naderhand nooit op een plek geweest waar zo'n
zichtbare sfeer van ondergang, geweld en hardheid hing.*

RAF-PILOOT LEO NOMIS

I

Koop kant – red Malta

Z^E HADDEN NAMEN VOOR DE WIND, VOOR DE VERSCHILLENDE windstoten en luchtstromen die over het eiland kwamen. Er was een wind die in oktober regen bracht, en dat was goed, een verlichting na de hitte en het stof en de genadeloze zon die gedurende de lange, kurkdroge zomer op het eiland neerbeukte. Maar er waren ook andere winden, die minder welkom waren. Het ergste was de *xlokk*, die in de Sahara begon en over de zee kwam, waar hij vocht oppikte en heet, klam weer bracht dat de lucht uit je longen zoog en lethargie en inertie veroorzaakte en je zenuwen aan stukken scheurde.

Toen Rocco te horen kreeg dat hij naar Malta zou worden gestuurd herkende hij de naam wel, Malta, maar hij had niet meer dan een vaag idee waar het lag – ergens verderop, ver weg, naar het noorden of het zuiden, in een mistige verte, even duister en mysterieus als de naam zelf, die hij steeds weer herhaalde, waarbij hij de vreemdheid hoorde, bijna proefde: *Malta, Malta, Malta*.

Het lag, vertelden ze hem, midden in de Middellandse Zee, vlak onder Sicilië. Het was eigendom van de Britten en – wat hij niet wilde horen – werd dag en nacht door de Duitsers en de Italianen gebombardeerd.

Hij wist niets van de winden, van de *majjstral* en de *tramuntana*, de *grigal* en de *scirocco*, die door de groene groepen cactussen en de zonverschroeiende johannesbroodbomen bliezen, en evenmin wist hij iets van de rijen huizen en huurwoningen, van blokken kalksteen die op het eiland uit de bodem werden gehakt. De kalksteen was zacht genoeg om met een zaag bewerkt te kunnen worden, maar in de openlucht, gebakken door de zon, werd hij hard en verkleurde tot een rijk goudbruin.

Het was begin april toen ze hem zeiden zijn spullen voor Malta bij elkaar te zoeken. Er zat een ploeg Amerikanen – een majoor en een paar luitenants – die een radioman nodig hadden. Ze deden verbindingswerk en onderhielden contact met de Britten, die het hard te verduren hadden door de bombardementen en het nog maar net volhielden. Ze hadden hun schepen en duikboten al uit de haven gehaald en naar de veiliger wateren bij Egypte en Gibraltar overgebracht.

‘Waarom ik?’ vroeg Rocco de sergeant die hem zijn orders overhandigde.

‘Omdat je zulke waanzinnige bruine ogen hebt,’ zei de sergeant zonder een spoor van een glimlach.

Ze zetten hem aan boord van een Liberator en vlogen hem naar Gibraltar, waar ze hem een sandwich met kaas en Spam en een glas bier gaven en hem vervolgens overhevelden op een Britse bommenwerper, die met zakken post en munitie voor het Bofors-luchtafweergeschut was geladen.

Rocco zat in de neus van het toestel bij de boordschutter en kon door het plexiglas de zee zien – duizend mijl water dat onder hen door trok, het hele stuk van Gibraltar naar Malta. De bemanning was uitgeput omdat ze de lange vlucht dagelijks heen en weer maakte, soms zelfs tweemaal per dag. De boordschutter sliep de hele vlucht, niet gestoord door het gebrul van de grote Pegasusmotoren. Van tienduizend voet hoogte keek Rocco naar het kielzog van vrachtschepen en oorlogsbodems, witte littekens op het water.

Het vliegtuig vloog een lange wolk in, en toen ze eruit kwamen en weer in de heldere hemel hingen lag Malta ver links van hen, een donkere pannenkoek op de zee, waar het elektrische blauw van het water in helder levendig groen veranderde op de plaats waar het het eiland omzoomde. De Wellington leek roerloos in de lucht te hangen, alsof de afstand tot het eiland te groot was om te overbruggen.

Terwijl de piloot het toestel liet hellen en de koers corrigeerde tegen afdrijven kregen ze zware klappen van de turbulentie en speelde de wind met hen, waardoor ze heen en weer werden gesmeten. Toen kwamen ze plotseling in een luchtzak terecht en dook het vliegtuig omlaag, daalde in een lange, diagonale baan af naar het eiland, een chaotische glijvlucht, alsof ze op een op hol geslagen vliegend tapijt zaten, dat hopeloos onbestuurbaar was geworden. De boordschutter, die in zijn riemen zat te slapen,

merkte er niets van, maar Rocco, die geen riemen had, werd omhooggetrokken en tegen het dak van de ruimte vastgezet zonder dat hij zich kon bewegen – zelfs zonder dat hij kon denken, zo plotseling gebeurde het – en staarde recht door het plexiglas terwijl het eiland rees en recht op hem af kwam: straten, wegen, kerkkoepels, compacte groepen stenen gebouwen, kleine groene velden die door stenen muurtjes werden doorkruist, en rook, heel veel rook.

En toen was het even plotseling afgelopen als het was begonnen. De propellers beten zich weer vast in de lucht, en terwijl het toestel na de lange val weer begon te stijgen werd Rocco op de vloer gesmeten en graaide om zich heen om zich ergens aan vast te houden, maar er was niets.

Ze landden op het vliegveld van Luqa, het grootste van de drie vliegvelden, en het was een ruwe landing, waarbij het vliegtuig over de baan bonkte en zwierde. Nog maar een halfuur daarvoor was het vliegveld door een formatie Stuka's aangevallen. Op de grond stonden vliegtuigen en vrachtwagens in brand en kronkelende zwarte rook steeg dik op uit de wrakstukken.

Met zijn plunjezak over zijn schouder begaf Rocco zich moeizaam in de richting van een stenen huisje, terwijl de geur van de branden in zijn keel beet. Nog voordat hij halverwege was klonk er een sirene, en toen de bemanning van de Wellington begon te rennen zette Rocco het ook op een rennen, maar hij struikelde en kwam hard op de grond terecht. Toen hij weer overeind was gekrabbeld was de bemanning verdwenen en stond hij alleen op het asfalt.

In het hoge gras langs de rand van het veld zag Rocco een lange gestalte in een sportbroek en een Floridahemd, slank en met dik zwart haar. De man stond hem met beide armen zwaaiend op te jagen. Rocco zette er de sokken in, liet de plunjezak liggen waar hij lag en rende, met het gebrul van een aanvallende Messerschmitt luid in zijn oren, alsof zijn leven ervan afhing. Toen hij de rand van het asfalt naderde struikelde hij weer, ditmaal over een gat, en het Floridahemd boog zich over hem heen en trok hem half slepend half tillend in de beschutting van een loopgraaf.

Rocco lag te hijgen. 'Dat was op het nippertje,' zei hij met een krankzinnige combinatie van angst en opgetogenheid, een wilde alertheid die door de nabijheid van de dood werd veroorzaakt. Het was zijn eerste keer in een oorlogsgebied, onder een aanval, en wat hij, naast de angst en de doodschrik, ook voelde was per-

soonlijke rancune en een opwelling van woede, want als iemand probeerde hem te doden, hem actief en bewust om zeep probeerde te helpen, wat was dat dan anders dan een persoonlijke zaak?

De Messerschmitt draaide – een snelle looping en een rollende beweging – en toen hij terugkeerde over de velden beten zijn kanonnen zich vast in de geparkeerde Wellington. Rocco keek verbaasd toe terwijl het vliegtuig openspleet en torenhoog de lucht in ging en de lading luchtafweergrenaten licht en kleur en een chaotisch lawaai het vallende duister in spuugde. Het was niet één Messerschmitt daar boven, maar het waren er drie, die kwamen en gingen en naar believen schoten.

‘Ik ben Fingerly, Jack Fingerly,’ zei het Floridahemd. ‘En jij bent Kallitsky, klopt dat?’ Het was een Amerikaanse stem, een gladder bariton die bijna tegen hem schreeuwde terwijl de 109’s heen en weer raasden over het veld.

‘Nee... ik ben Raven,’ antwoordde Rocco, die de luitenantstreep op de kraag van het overhemd van Fingerly zag.

‘Ze zouden Kallitsky sturen. Wat is er gebeurd?’

‘Ik ken geen Kallitsky.’

‘Moet je je melden bij majoor Webb?’

‘Inderdaad. Maar als u Kallitsky verwacht denk ik dat ik de verkeerde ben.’ Hij dacht – hoopte – dat ze hem op een vliegtuig zouden zetten en rechtstreeks naar Fort Benning zouden terugbrengen.

‘Nee, nee,’ zei Fingerly zachtjes en ontspannen met een nauwelijks hoorbaar slepend accent, ‘als je hier bent, ben je de goede. Welkom bij I-3, je bent de vervanger van Ambrosio.’

‘Wat is I-3?’

Fingerly trok een wenkbrauw op. ‘Weet je dat niet?’

Rocco had geen idee.

‘Inlichtingen,’ zei Fingerly. ‘I-3 is inlichtingen.’

‘Ik dacht dat inlichtingen G-2 was.’

‘Dat is het ook, maar zelfs Inlichtingen heeft iemand nodig om ze te vertellen wat er precies aan de hand is. I-3 is de inlichtingendienst binnen de inlichtingendienst. Hebben ze je daar in Georgia dan helemaal niets verteld?’

‘Ze zeiden dat majoor Webb me op de hoogte zou brengen.’

‘Majoor Webb is dood.’

‘Wanneer is dat gebeurd?’

‘Hij is door een bom te grazen genomen, gisteren. Hij dronk net een pink gin in zijn favoriete bistro, in Floriana. Ik heb hem altijd

gezegd dat de gin in St. Julian's een stuk pittiger is, maar hij was niet het type om naar je te luisteren. Dan had hij vandaag nog geleefd. Maar goed, er ligt een hoop werk op ons te wachten, Kalitsky, ik hoop dat je het aankunt.'

'Raven,' zei Rocco, zich aan zijn naam vastklampend.

De 109's waren nu verdwenen, en hij keek om zich heen om de verwoestingen in ogeschouw te nemen – de bomkraters, de vernielde vliegtuigen, de gescheurde en vermorzelde stenen keten en de brandende restanten van de Wellington, zijn grote vleugels verfrommeld, een chaos, de gebroken romp heet van een heldere oranje gloed, als een enorme vogel die in zijn doodstrijd krankzinnig was geworden en wild met zijn vleugels had geklapperd. Er was bij Nietzsche ergens een zin die hij zich maar half herinnerde, iets over een afgrond, over kijken in de duisternis en verschrikking van een donkere afgrond. En dat was het, overal om hem heen, een duistere chaos, en het enige wat hij zeker wist was dat hij daar weg moest, weg van het vliegveld en weg van Malta, weg van het eiland, per boot of vliegtuig naar Gibraltar, en vandaar hoe dan ook terug naar de 9e Infanterie en de mensen die hij kende.

'Dus dit is het?' vroeg hij. 'Dit is Malta? Hier moet ik zijn? Denkt u niet dat het allemaal een enorme vergissing is?'

Toen hij naar Fingerly keek zag hij niet Fingerly maar een rookwolk, die in het vervagende daglicht steeds andere vormen aannam. Zijn ogen waren rook en zijn mond was rook, zijn lange magere lichaam loste op, dampend en grijs. Het was Malta, Malta deed dit – alles veranderde, draaide, was ongewis. Toen Rocco weer keek was het gezicht van Fingerly nog steeds vol schaduwen, maar de rook was nu grotendeels gewoon de rook van zijn sigaret. 'Die Messerschmitt 109's,' zei hij, 'daar raak je aan gehecht, je zult ze nog missen als ze een dag vrijaf nemen.' Hij gaf Rocco een sigaret en Rocco stak hem op, en toen was ook hij even niets anders dan rook, wegdrijvend en vaag.

Hij was korporaal. Toen hij een paar dagen na Pearl Harbor in dienst was gegaan had hij meer dan van wat ook verstand gehad van tweedehands auto's. Hij werkte toen nog bij een handel in tweedehands auto's aan New Utrecht Avenue in Brooklyn, waar de ondergrondse bovengronds kwam en de BMT-treinen voorbij ratelden op weg naar Manhattan, en hij vond het zo leuk dat hij dacht dat hij dit de rest van zijn leven zou doen: met auto's werken. Motoren afstellen, chroom poetsen, met een grote slappe

doek de Simoniz aanbrengen en de klanten opsnuffelen, auto's verkopen aan degenen die een tweedehands nodig hadden, echt nodig hadden. Bovendien wist hij iets, niet al te veel, van Melville, Nietzsche en Edgar Allan Poe, omdat hij aan Brooklyn College een paar cursussen had gevolgd met het idee dat hij misschien door zou studeren voor een diploma, maar dat was iets wat hij niet zeker wist, alleen maar iets wat hij overwoog. En nu was er toch de oorlog.

'Auto's,' zei hij tegen de rekruteringsofficier. 'Daar heb ik verstand van.'

Maar de 2e Infanterie, het Tweede Corps, waarbij hij was ingedeeld, had al te veel mensen in het wagenpark, dus brachten ze hem onder bij de radioafdeling, en gaven hem een spoedcursus in draadloze communicatie en leerden hem onder andere over golflengten, kilocycles, circuits, magnetische stormen, kosmisch stof en het noorderlicht. Het leek er niet toe te doen dat hij er niet echt handigheid in had, zolang hij maar wist welke schakelaars hij over moest zetten en hoe hij zijn antenne moest opstellen.

Auto's waren prima, hij hield er echt van, en hij hield ook van Melville en Poe. Malta daarentegen, het idee van Malta, was niet aantrekkelijk. Hij vond het niet prettig dat hij uit zijn eenheid was geplukt en de halve wereld over was gesleept naar mensen die hij niet kende, en hij vond het nog minder prettig een doelwit van de 109's te zijn. Ze hadden Kallitsky moeten sturen, maar ze hadden hem gestuurd, en hij vroeg zich af hoe ze hem dat hadden kunnen aandoen. Hoe konden ze zo'n monsterlijke, levensbedreigende vergissing maken?

'Denk er maar niet al te veel over na,' zei Fingerly achteloos en met vriendelijke onverschilligheid. 'De hele planeet is een fout, wist je dat niet? Daar wen je ook wel aan.'

De auto van Fingerly was een oude Austin Seven, lichtgeel, met gedeukte spatborden en een bekleding die met stukken zwart plakband bij elkaar werd gehouden. De zon was onder, weggeleden achter de lange rijen stenen huurhuizen, en in het halfduister reden ze naar Valletta, eerst door Paola, daarna langs Marsa en verder door Hamrun en Floriana. De littekens van de bombardementen waren overal te zien. In het ene stadje na het andere waren huizen en gebouwen vernield, geweldige hopen puin. Om de tweehonderd meter waren ploegen mannen bezig met het opruimen van de rommel en het vrijhouden van de wegen. Er waren ook vrouwen bij, die gebukt puin raapten.

‘Ze zijn er niet onder te krijgen,’ zei Fingerly. ‘Ze krijgen nu al bijna twee jaar bommen op hun hoofd, en kijk nou toch, ze ruimen de boel gewoon op.’

‘Waar zijn de bomen?’ vroeg Rocco.

‘Welke bomen?’

‘Het bos. Ze hebben me verteld dat er een dode vulkaan is die helemaal met bomen is bedekt.’

‘Wie heeft je dat verteld?’

‘De piloot, Brangle. Van de Wellington.’

‘Dat komt door de oorlog,’ zei Fingerly ongemakkelijk. ‘Iedereen liegt. Zie je nou hoe het leven is gedegenereerd? Je kunt niemand meer vertrouwen.’

Er waren op Malta niet alleen geen bergen, maar het hoogste punt was maar tweehonderdvijftig meter hoog. Hier en daar een aanplant van olijfbomen, maar geen bossen, geen woud. Veel schijfcactussen en lage stenen muurtjes om kleine velden waar op een ondiepe laag grond groenten werden gekweekt. De dichtstbijzijnde vulkaan was de Etna op Sicilië, zo’n honderdzesig kilometer verderop, die niet dood was maar heel erg leefde en rookpluimen uitstootte die op heldere dagen op Malta te zien waren.

‘Raven, Raven,’ zei Fingerly. ‘Wat voor naam is dat – Litouws?’

Het was Italiaans. Rocco’s grootvader was een Ravenelli geweest, uit Verona. Kleermaker. Hij had gedacht dat hij in de snijkamers aan Seventh Avenue meer kans zou maken als hij er als Raven in plaats van als Ravenelli heen zou gaan.

‘En klopte dat? Ging het inderdaad beter?’

‘Hij was het grootste deel van de tijd werkloos.’

‘*Chica boom*,’ zei Fingerly.

‘Chica wie?’

‘Een liedje, Raven, een liedje.’

Rocco herinnerde het zich, inderdaad: ‘*Chica chica boom chic*,’ snel en opgewekt, een deuntje van Carmen Miranda.

‘Het leven is prikkelend,’ zei Fingerly, ‘je weet nooit wat er gaat gebeuren. Niettemin denk ik, Rocco Raven, dat we het samen heel goed zullen kunnen vinden, jij en ik.’

‘Denkt u?’ vroeg Rocco, absoluut niet overtuigd. Nu al had Fingerly iets wat hem een ongemakkelijk gevoel gaf: zijn gladder manieren, iets al te handigs in de toon waarop hij sprak, en hij begon te wensen dat iemand anders hem daar in Luqa in die loopgraaf had getrokken toen die Messerschmitt had aangevallen.

‘We zijn een ploeg,’ zei Fingerly, ‘En dat is het enige wat hier

telt. Jij, Maroon, Nigg en ikzelf. Ik hoop dat je weet hoe je met die radio om moet gaan.'

Maroon was weg, op het naburige eiland Gozo – het terrein aan het verkennen, zei Fingerly vaag. En Nigg zat in de Groene Kamer bij Dominic's te gokken en sigaren te roken. Rocco dacht dat hij geluk zou hebben als hij op een of andere manier kans zou zien te ontsnappen en naar huis, naar Brooklyn, terug te komen. Zijn vader, met wie hij een troebele relatie onderhield, had het huis in Flatbush verkocht en was naar een andere buurt verhuisd. Maar het was daar toch nog Brooklyn, met bomen en erven en honkbal op Ebbets Field en al die andere goede dingen – eierpuding, pauwen in de dierentuin, bier op de kegelbanen, en auto's met motoren waaraan hij kon knutselen zodat ze soepel liepen. Op een nacht had hij in een park in het weelderige gras op de flank van een heuvel de liefde bedreven met een meisje waarmee hij regelmatig afspraakjes maakte, Theresa Flum, en hij had gedacht dat zij de enige zou zijn, zijn vrouw voor altijd. Zij had er echter anders over gedacht en was er met een ander vandoor gegaan, hem achterlatend in een staat van wanhoop waarvan hij nog steeds niet helemaal was hersteld.

'Hier,' zei Fingerly, terwijl hij een luitenantstreep uit zijn zak haalde, 'doe deze maar op. Die Britten zijn erg klassenbewust – als je geen officier bent kom je de betere clubs niet in. Maar vergeet niet dat het alleen maar schijn is, net zoals de rest van je leven. Na Malta ben je weer korporaal.'

Toen ze in Valletta waren parkeerde Fingerly de auto bij de stadspoort en liepen ze de rest van de weg door straten die door een halve maan werden verlicht. Er lag hier zoveel puin dat het bijna onmogelijk zou zijn geweest te rijden. Van Kingsway staken ze over naar South en sloegen toen Strait in, een lange smalle straat die minder beschadigd was dan enkele andere, met een stenen plaveisel. De straat was nauwelijks drie meter breed en liep helemaal omlaag naar het versterkte gebied aan het uiteinde van het schiereiland. Alleen een smalle strook nachtelijke hemel was zichtbaar boven de stenen gebouwen van drie of vier verdiepingen. Op sommige plekken maakte het plaveisel plaats voor leistenen trappen, en aan het uiteinde, bij Fountain Street, was de buurt bezaaid met cafés.

'In de tijd van de Ridders,' zei Fingerly, 'vochten ze in deze straat duels uit. Is het geen prachtige omgeving voor een zwaardgevecht? Zo smal, en dan al die trappen. En beneden aan de heu-

vel hier de cafés en de bordelen. De zeelieden noemen het de Onderbuik.’

Ze liepen naar nummer 79.

‘Is het echt een bordeel?’

Inderdaad. Nigg was hier ook ingekwartierd, op de bovenste verdieping, in de kamer naast die van Rocco. Fingerly woonde ergens anders, aan Merchants Street. ‘Als je er niet gelukkig mee bent,’ zei hij, ‘kunnen we je altijd nog onderbrengen in het kapucijnenklooster om de hoek, maar daar is de koffie niet te drinken.’

‘Wie betaalt de huur?’

‘Jij. Met ponden en shillings. Ik zal vanavond betalen, de rekening voor deze maand, maar daarna is het jouw pakkie an.’

‘Ben ik rijk?’

‘Je bent arm. Je salaris als GI wordt in Fort Benning voor je op de bank gestort, en daar ligt het op je te wachten, als je dan tenminste nog leeft om het op te eisen. Hier op Malta zijn we zo vrij als een vogel en betalen we voor onszelf, dus je krijgt van mij een bedrag dat voldoende is om in leven te blijven. I-3 heeft een rekening bij de Banca di Roma aan Kingsway. Als die lui daar gebombardeerd worden zullen we allemaal moeten gaan werken om in leven te blijven.’

‘De Banca di Roma?’

‘Ken je die?’

‘Ik dacht dat Rome de vijand was.’

‘Dat is ook zo, maar de Maltezers denken dat het slim is ze hier te houden, uitgaande van de theorie dat de Italianen geen bommen op mensen van hun eigen volk zullen gooien. Het is de veiligste bank in de stad.’

Uit de zak van zijn overhemd haalde Fingerly een envelop met in sierletters BANCA DI ROMA erop gedrukt en overhandigde hem aan Rocco. ‘Dit is je eerste betaling voor Malta, plus een bonus omdat je hier levend bent aangekomen. De laatste vervanger die we hier kregen is op weg hierheen door luchtafweergeschut geraakt, een vreselijke troep. Ik zal ook wat bonkaarten voor je regelen, want zonder kaart kun je op dit eiland geen lucifers of zeep kopen. Om nog maar te zwijgen van brood.’

Het huis was van Hannibal Serduq, die met zijn vrouw en familie op de eerste verdieping woonde. Deze was ook de eigenaar van het café aan de overkant van de straat, de Oasis.

De entree bestond uit drie lage treden en een deur met smeedijzeren sierwerk. Binnen, in het blauwe licht in het halletje, zat de

portier, Nardu Camilleri, Hannibals schoonvader: een verschrompelde oude man in een donker pak en kaal, afgezien van wat wit dons boven zijn oren. Op een tafeltje naast hem stond een glazen schaal voor fooien, die muntstukken en gekreukte bankbiljetten uit alle landen rond de Middellandse Zee bevatte.

Terwijl ze door het halletje liepen zag Rocco de vrouwen, drie, die op klanten zaten te wachten. De kamer stond propvol meubilair. Tegen een muur stond een pianola, en boven de schoorsteenmantel hing een schilderij van de madonna in een gouden lijst. Een van de vrouwen, die ouder was dan de andere, zat over een krant gebogen. Ze droeg een rood slipje met zwart kant en had een blauw oog. De andere twee zaten op de bank te kaarten. De ene had strepen goud in haar haar en een houten prothese die aan haar dijbeen was bevestigd. De andere, de jongste van de drie, was gezet en knap en gekleed in een blauwzijden negligé dat met kant was afgezet. Haar blik ving die van Rocco en ze glimlachte.

‘Later,’ zei Fingerly, en hij duwde Rocco met zijn elleboog naar voren. Terwijl ze aan de trap begonnen klonk er van boven gestamp en kwamen er twee kinderen naar beneden rennen, een jongen en een meisje, op weg naar de schuilkelder, waar ze ’s nachts sliepen. De jongen droeg een padvindersoniform.

‘Hé, hé,’ riep Fingerly, terwijl hij hun de weg versperde. ‘Wilden jullie soms dwars door me heen?’

De jongen staaarde hem aan.

‘Joseph, Joseph, ik ben het, Fingerly. We zijn toch vrienden?’

‘Krijg ik chocola? Van Ambrosio krijg ik altijd chocola.’

‘Ambrosio is weg,’ zei Fingerly. ‘Hij komt nooit meer terug.’

De jongen boog zijn hoofd. ‘Ik weet het, hij is weg. Hij was mijn vriend.’

‘Nou, dit is Rocco, Rocco Raven. Hij krijgt Ambrosio’s kamer. Eigenlijk heet hij Kallitsky, maar dat zullen we hem vergeven.’

‘Hallo, Kallitsky,’ zei de jongen.

‘Hallo, Joseph,’ zei Rocco.

‘Krijg ik van jou chocola?’

Rocco haalde zijn zakken binnenstebuiten. Hij dacht aan Brangle, de piloot van de Wellington, die twintig uur niet had geslapen en zichzelf wakker hield door op chocola te kauwen.

‘Rocco is je nieuwe vriend,’ zei Fingerly.

‘We vinden hem niet leuk,’ zei de jongen, terwijl hij zich naar het meisje omdraaide. ‘Vinden we hem leuk?’

Het meisje schudde aarzelend haar hoofd.